

DOI: 10.15276/EJ.04.2021.4
DOI: 10.5281/zenodo.5805598
UDC: 657
JEL: M21, M41

УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРЕЗ СИСТЕМУ ОБЛІКУ

PROFIT MANAGEMENT OF ENTERPRISES THROUGH THE ACCOUNTING SYSTEM

Tetiana V. Davydiuk, DEcon, Professor
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Kharkiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-3990-5926
E-mail: daviduktw@ukr.net

Daryna S. Kotliar
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Kharkiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7055-5886
Email: darinkakotliar@gmail.com

Received 20.12.2021

Давидюк Т.В., Котляр Д.С. Управління прибутком підприємств через систему обліку. Науково-методична стаття.
У статті визначено важливість системи бухгалтерського обліку для управління прибутком компаній, встановлено місце та роль прибутку в забезпеченні господарської діяльності підприємства, проаналізовано погляди науковців щодо визначення економічної сутності терміну «прибуток». В контексті управління прибутком запропоновано удосконалити процес калькулювання собівартості продукції як основної статті витрат підприємства шляхом запровадження системи калькулювання кайзен-костинг. Встановлено, що система калькулювання кайзен-костинг дозволяє у майбутньому збільшувати суму чистого прибутку та підвищувати ефективність діяльності підприємства без значних фінансових впливів. Акцент зроблено на перебудові системи бухгалтерського обліку під потреби формування інформації про управління прибутком вітчизняних підприємств.

Ключові слова: прибуток, облік прибутку, управління прибутком, управління витратами, система калькулювання витрат, кайзен-костинг

Davyduk T.V., Kotliar D.S. Profit management of enterprises through the accounting system. Scientific and methodical article.
The article identifies the importance of the accounting system for profit management of companies, establishes the place and role of profit in ensuring the economic activity of the enterprise, analyzes the views of scientists to define the economic essence of the term "profit". In the context of profit management, it is proposed to improve the process of calculating the cost of production as the main cost item of the enterprise by introducing a system of calculating kaizen-costing. It is established that the kaizen-costing calculation system allows to increase the amount of net profit in the future and increase the efficiency of the enterprise without significant financial injections. Emphasis is placed on the restructuring of the accounting system to meet the needs of information on profit management of domestic enterprises.

Keywords: profit, profit accounting, profit management, cost management, costing system, kaizen-costing

У сучасних умовах господарювання прибуток є найбажанішим власним джерелом ресурсів для подальшого розвитку підприємства. Це означає, що підприємства мають визначати такий запас фінансової стійкості, за якого його отриманий прибуток буде забезпечувати самофінансування та помірну залежність підприємства від зовнішніх залучених джерел. Детальне дослідження прибутку підприємства, його облік, а також пошук резервів його підвищення є основною метою управлінського обліку підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженням теоретичних аспектів обліку, аналізу та управління прибутків підприємства займалися як вітчизняні так і зарубіжні вчені. Зокрема, питання формування та використання прибутку підприємств стали об'єктами праць таких вітчизняних учених як Т.В. Давидюк, В. Л. Корінев, Н.Ю. Мардус, Н.М. Побережна, С.В. Брік, Н.Є. Єршова та інші. Серед зарубіжних науковців, що присвятили свої праці даній темі можна виділити наступних: Е. Альтман, Дж.К. Ван Хорн, І. Бланк, В.В. Іванов та інші.

На основі аналізу бази авторефератів дисертацій, представлених на сайті Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, можна сказати, що дослідники вивчають широке коло питань, пов'язаних з актуальними проблемами обліку та управління прибутком у своїх дисертаційних працях на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Так, більшість наукових праць спрямовані на дослідження особливостей обліку, аналізу та контролю прибутку на підприємствах з конкретним видом економічної діяльності (лісового господарства: Олійничук О.І (2011), торгівлі: Кузнецова С.О (2011), борошномельної галузі: Юрченко А.Ю (2018), міського транспорту: Гавриленко О.Е (2019), промисловості: Новіков Д.Ф. (2020) та конкретної організаційно-правової форми (акціонерних товариствах: Кузь В.І (2011)). Проте, дві роботи були спрямовані на дослідження особливостей

формування та використання прибутку за різних економічних умов (у ринкових умовах: Кривицька О.Р (2010), у транзитивній економіці: Шарманська С.О (2010)) і лише одна наукова робота присвячена особливостям економіки України (Підгірна В.С (2017)).

Також слід зазначити, що серед вітчизняних вчених набуває популярності дослідження теми не лише обліку формування прибутку, а й методології та організації його оподаткування (Гейер Е.С. (2015), Клепар Г.І (2015), Шмичкова І.Ю (2016), Шеремета В.П (2018), Шовкопляс Т.С. (2020)).

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми

Незважаючи на численні публікації щодо обліку та управління прибутком підприємств, потребують подальшого дослідження практичні аспекти впровадження удосконалень управління прибутком підприємств різних галузей.

Метою статті є визначення місця та ролі прибутку в забезпеченні господарської діяльності підприємства, аналіз поглядів науковців щодо визначення економічної сутності прибутку, розробка шляхів удосконалення обліку та управління прибутком підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження

Суб'єкти господарювання провадять підприємницьку діяльність з метою отримання прибутку. Прибуток є індикатором конкурентоспроможності підприємства й ефективності господарювання в ринковій економіці. Прибуток безпосередньо впливає на його фінансовий стан та є захисним механізмом від банкрутства, а також – основним джерелом забезпечення фінансування внутрішніх потреб та подальшого його розвитку.

Аналізуючи статистичні дані щодо чистого прибутку підприємств України (табл. 1), можна дійти висновку, що економічна нестабільність останніх років значно позначилася на прибутковості підприємств.

Таблиця 1. Динаміка чистого прибутку (збитку) підприємств України протягом 2010-2019 років

Роки	Усього				
	чистий прибуток (збиток), млн.грн	підприємства, які одержали прибуток		підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн.грн	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн.грн
2010	13906,1	57,3	155197,6	42,7	141291,5
2011	67797,9	63,5	208896,3	36,5	141098,4
2012	35067,3	63,0	210607,6	37,0	175540,3
2013	-22839,7	65,0	179259,6	35,0	202099,4
2014	-590066,9	65,5	202704,5	34,5	792771,5
2015	-373516,0	73,3	352980,4	26,7	726496,4
2016	29705,0	73,0	396745,4	27,0	367040,3
2017	168752,8	72,4	515460,6	27,6	346707,8
2018	288305,5	73,9	584358,0	26,1	296052,5
2019	523779,0	73,6	772019,6	26,4	248240,6

Джерело: складено авторами за матеріалами [1].

Так, протягом 2013-2015 років загальний фінансовий результат усіх українських підприємств характеризувався як збитковий. При цьому, кількість збиткових підприємств зменшувалась: якщо у 2013 році спостерігалось 35% підприємств, які отримали збиток, то у 2015 році цей показник становив 26,7%. У 2016-2017 роках підприємства вийшли зі збиткового результату та спостерігалась позитивна динаміка чистого прибутку. Однак, незважаючи на це, протягом 2016-2017 років зростала кількість збиткових підприємств – до 27,6% у 2017 році. З 2018 року кількість збиткових товариств поступово зменшується.

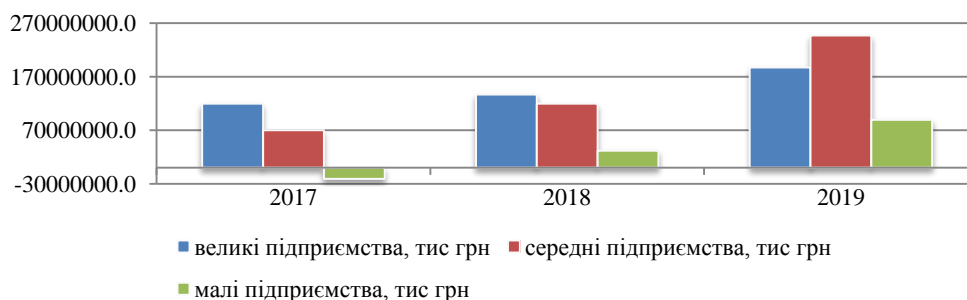

Рисунок 1. Динаміка чистого прибутку (збитку) за розмірами підприємств протягом 2017-2019 років

Джерело: складено авторами за матеріалами [1].

Дана статистика свідчить про необхідність вдосконалення бухгалтерського обліку та економічного аналізу прибутку для запобігання подальшого зростання кількості збиткових підприємств у різних галузях економіки. Удосконалення обліку та управління прибутком напряму залежить від більш раціонального використання доходів та мінімізації витрат підприємств. Утім, не всі підприємства мають необхідні ресурси для впровадження даних удосконалень. Особливо відчутний брак фінансових ресурсів для впровадження удосконалень для малих підприємств (рис. 1-2).

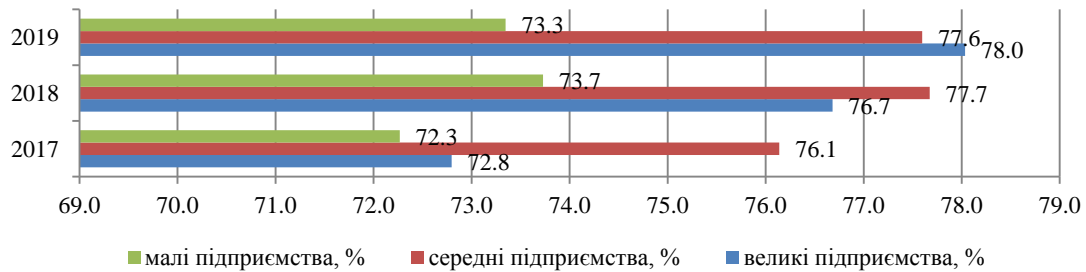

Рисунок 2. Динаміка прибуткових підприємств у % до загальної кількості підприємств за їх розмірами
Джерело: складено авторами за матеріалами [1].

Детальніше проаналізувавши динаміку чистого прибутку підприємств за їх розмірами, можна зробити наступні висновки. Незважаючи на загальний позитивний фінансовий результат у 2017 році, малі підприємства залишаються збитковими. Це зумовлено браком фінансових та кваліфікованих кадрових ресурсів (у т.ч. облікового персоналу). Починаючи з 2018 року спостерігається поліпшення економічних умов та поступовий вихід із економічної кризи. Так, у 2018 році загальний фінансовий результат малих підприємств був позитивним; значно зросла частка середніх підприємств у загальному фінансовому результаті. У 2019 році частка середніх підприємств у загальному чистому прибутку становила більше 50%. Також, спостерігається тенденція до збільшення кількості прибуткових підприємств за їх розмірами протягом 2017-2019 років.

Однак, слід зауважити наступне. Незважаючи на позитивну динаміку щодо збільшення величини чистого прибутку та кількості прибуткових підприємств, необхідно розробити систему ефективних заходів щодо вдосконалення обліку та аналізу прибутку. Дана система має бути направлена на мінімізацію витрат, збільшення прибутку та раціоналізації його використання, а також своєчасне реагування на зміни в економічному середовищі.

Таблиця 2. Тракткування терміну «прибуток» в економічній літературі

Автор	Визначення терміну «прибуток»
Бойчик І.М. [5]	Частина чистого доходу, що залишається підприємству після відшкодування усіх витрат, пов'язаних із виробництвом, реалізацією продукції та іншими видами діяльності.
Шумпетер Й. [6]	Вартісний вираз того, що створює або впроваджує підприємець.
Поддєрьогін А.М. [7]	Частина додаткової вартості продукту, що реалізується підприємством, яка залишається після покриття витрат виробництва.
Мочерний С.В [8]	Одна з форм чистого доходу в умовах розвинутих товарно- грошових відносин, що виражає вартість додаткового частково необхідного продукту.
Філімоненков О.С. [9]	Частина вартості додаткового продукту, додатковий продукт, виражений у грошах, частина чистого доходу, одна з його форм.
Алексєнко Л.М., Олексєнко В.М. [10]	Виражений у грошовій формі чистий дохід підприємства на вкладений капітал, який характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності.
Біла О.Г. [11]	Позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва і свідчить про рівень і якість виробленої продукції, рівень собівартості.
Осовська Г.В., Юшкевич О.О. [12]	Перевищення доходів від продажу товарів та послуг над витратами на виробництво і продаж цих товарів. один із найважливіших показників фінансових результатів господарської діяльності підприємства, підприємця.
Загородній А.Г. [13]	Перевищення сукупних доходів над сукупними витратами.
Гальчинський А.С. [14]	Різниця між продажною ціною товару або послуги і витратами виробництва.
Гетьман О.О., Шаповал В.М. [15]	Різниця між ціною реалізації та собівартістю продукції (товарів, робіт, послуг), між обсягом отриманої виручки та сумою витрат на виробництво та реалізацію продукції.

Джерело: складено авторами за матеріалами [5-15]

Прибуток – одна з ключових економічних категорій, що пов'язана із діяльністю підприємства. Питання визначення економічної сутності прибутку є одним із дискусійних, оскільки не існує єдиного законодавчо закріпленого трактування цього поняття. Так, відповідно до НП(С)БО 1, прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [2]. Податковий кодекс надає інше визначення поняття прибутку. Згідно зі статтею 134 ПКУ, прибуток визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду. Так, прибутком вважається сума валових доходів, скоригована відповідним чином для потреб оподаткування [3]. Відповідно до цілей бухгалтерського обліку, прибуток визначається як чистий дохід, тобто дохід без урахування понесених витрат на виробництво продукції, її збут та інших витрат.

Розвиток теорії прибутку здійснювався за двома провідними напрямками: компенсаторним та функціональним. Перший із них пояснює походження прибутку як винагороду, плату підприємцю, власникам підприємства за вкладений капітал, прийняття ризику, а також успішне виконання економічних та управлінських функцій. Друга група функціональних теорій належить до об'єктивних концепцій, у яких визначальну роль у створенні прибутку відведено економічному середовищу: монопольному становищу підприємства, кон'юнктурному та інституціональному поясненню виникнення прибутку. Західні концепції сутності та характеру прибутку доповнюються технологічними та інноваційними теоріями. Зміст їх полягає у тому, що прибутковість, вища за середній рівень, пояснюється результатами застосування новітніх методів виробництва та різних нововведень [4].

На даному етапі серед науковців існує багато підходів до визначення поняття «прибуток». Розкриття сутності терміну «прибуток» в економічній літературі наведено у таблицях 2-3.

Таблиця 3. Аналіз терміну «прибуток» в економічній літературі

Ознака	Джерела											Разом
	Бойчик І.М.	Шумпетер Й	Подерьогін А.М.	Мочерний С.В	Філімонов О.С.	Алексєнко Л.М.	Біла О.Г	Осовська Г.В., Юшкевич О.О.	Загородній А.Г..	Гальчинський А.С	Гетьман О.О., Шаповал В.М.	
Частина доходу від реалізації продукції	+	+										2
Форма прояву вартості додаткового продукту			+	+	+							3
Винагорода за ризик						+						1
Вид фінансового результату							+					1
Результат співставлення доходів та витрат								+	+	+	+	4

Джерело: власна розробка автора

Таким чином, проаналізувавши різні підходи науковців до визначення терміну «прибуток», можна виділити такі його ознаки:

- прибуток є видом фінансового результату;
- прибуток є вартісним показником, вираженим в грошовій формі;
- прибуток характеризує не весь дохід, отриманий у процесі підприємницької діяльності, а лише ту його частину, яка залишається після відрахування усіх витрат, понесених у ході здійснення цієї діяльності;
- прибуток є частиною очікуваного доходу підприємця, який вклав свій капітал в організацію діяльності з метою досягнення певного комерційного успіху, є нагородою за ризик капіталом;
- прибуток є одним із критеріїв ефективності діяльності підприємства.

Мета здійснення управління прибутком полягає у пошуку найбільш ефективних шляхів його формування та раціоналізації його використання на підприємстві.

Управлінням прибутком є процесом прийняття управлінських рішень із забезпечення заданої динаміки його зростання шляхом впливу на фактори формування, розподілу і використання, вибору оптимальної структури активів і ефективності їх використання. Принципи управління прибутком залежать від багатьох факторів, головними із яких є особливості галузевої приналежності, спеціалізація підприємства, його організаційна форма і форма власності, цілі стратегічного розвитку й етапи реалізації стратегії [4].

До управління прибутком застосовуються такі наукові підходи [4]:

- системний (прибуток підприємства розглядається як сукупність взаємозалежних елементів, що має вихід (мету), вхід, зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок);

- комплексний (враховуються економічні, організаційні, соціальні, психологічні та інші аспекти управління прибутком підприємства та їх взаємозв'язки);
- інтеграційний (націлений на дослідження і посилення взаємозв'язків між елементами прибутку, стадіями формування і розподілу прибутку, рівнями управління прибутком по вертикалі, суб'єктами управління прибутком підприємства по горизонталі);
- маркетинговий (передбачає орієнтацію інструмента управління прибутком підприємства на споживача);
- функціональний (процес управління прибутком розглядається як сукупність функцій);
- динамічний (прибуток розглядається в діалектичному розвитку, розглядаються причинно-наслідкові зв'язки його формування, проводиться ретроспективний і перспективний аналіз);
- відтворювальний (орієнтований на постійне поновлення власного капіталу підприємства);
- ситуаційний (концентрується на тому, що придатність різних методів управління визначається ситуацією, яка склалася) тощо.

На практиці підприємства не завжди мають змогу досягти прибутку у звітному періоді. Тому необхідно здійснювати прогнозування та розробку заходів щодо забезпечення прибутковості підприємства як основи стабільної його роботи та попередження появи збитку.

При визначенні прибутку важливою є інформація про доходи та витрати, тому їх можна вважати складовими механізми управління прибутком підприємств. В контексті управління прибутком, пропонуємо удосконалити процес калькулювання собівартості продукції як основної статті витрат підприємства шляхом запровадження системи калькулювання «кайзен-костинг». Упровадження даної системи калькулювання витрат дозволить у майбутньому збільшити величину чистого прибутку та підвищити ефективність діяльності підприємства.

Під терміном «кайзен-костинг» розуміють систему управління витратами, що застосовується на виробничій стадії життєвого циклу продукції, за допомогою пошуків шляхів до постійного удосконалення за рахунок внутрішніх резервів, тобто без залучення значних зовнішніх вливань.

Метод «кайзен-костинг» має ряд переваг та недоліків. Основною перевагою даної системи калькулювання є її універсальність у застосуванні як для малих, так і для великих підприємств. Хоч вважається, що оскільки кайзен-костинг зародився у компанії «Toyota», то його застосування можливе лише на автомобільних підприємствах, кайзен-костинг є універсальним для підприємств, що виготовляють продукцію. Оскільки кайзен-костинг передбачає безперервне удосконалення шляхом впровадження невеликих кроків, то їх результати будуть непомітні для конкурентів. Кайзен-костинг не потребує значних фінансових інвестицій, так як основні зміни відбуваються на місцях.

Метод калькулювання «кайзен-костинг» приділяє основну увагу виробничим процесам, тому скорочення витрат досягається підвищенням ефективності цих процесів. Отже, потенціал зниження витрат при використанні методу калькулювання «кайзен-костинг» менший, оскільки продукти вже знаходяться на етапі виробництва і тому значні обсяги витрат є зафіксованими. Ще одним недоліком є залежність даної системи від життєвого циклу продукту і його інноваційності. Так, якщо товар є інноваційним і його життєвий цикл прогнозується коротким, не слід зосереджувати увагу на цій системі, так як переваги її використання досягаються при тривалому процесі виробництва.

Процес удосконалення реалізується через часті та невеликі поліпшення, а не глобальні зміни, які впроваджуються час від часу. Цільові показники зниження витрат переглядаються частіше, ніж нормативи. Зазвичай це відбувається щомісяця, а не щороку, як у випадку з нормативами. Відмінності між нормативним методом і кайзен-костингом представлені у таблиці 4.

Таблиця 4. Порівняння нормативного методу калькулювання та методу «кайзен-костинг»

Ознака	Нормативний метод	Метод «кайзен-костинг»
Стратегія	Випередження конкурентів	Завоювання споживачів
Розгляд витрат	Контроль над витратами	Зниження витрат
Виробництво	Функціонування у наявних виробничих умовах	Принцип постійного покращення виробництва
Основна мета	Досягнення встановлених нормативів	Досягнення цільового зниження витрат
Перегляд показників	Раз на рік (півроку)	Раз на місяць
Аналіз відхилень	Зіставлення нормативних та фактичних витрат	Зіставлення цільових та фактичних витрат
Дії у разі невідповідності	Дослідження та вжиття заходів у разі невідповідності нормативам	Дослідження та вжиття заходів у разі невідповідності цільовим показникам
Орієнтація	На результат	На процес і результат

Джерело: складено авторами за матеріалами [17-18].

При застосуванні кайзен-костингу компанія, яка акцентує увагу на скороченні марних (зайвих) витрат, встановлює обсяг запланованого вдосконалення на наступний період (місяць, квартал, рік).

Заплановане удосконалення вважається таким, якого можна реально досягнути. Після його втілення порівнюють фактичні витрати з установленим стандартом, щоб оцінити досягнуте поліпшення.

Далі встановлюється новий рівень як мінімальний стандарт для майбутнього виконання. Після втілення нового стандарту знову перевіряють результати, щоб упевнитися, що виконання відповідає новому рівню. Якщо не відповідає, то вдаються до коригуючих дій, щоб відновити виконання [19].

Ми пропонуємо процес калькулювання з використанням елементів кайзен-костингу представити наступним чином (рис. 3).

Рисунок 3. Калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) з використанням елементів кайзен-костингу

Джерело: власна розробка авторів

Ключовим у запропонованому калькулюванні собівартості продукції (робіт, послуг) з використанням елементів кайзен-костингу є визначення цільової собівартості як різниці між цільовим прибутком та цільовою ціною. Саме цільова собівартість дозволяє відобразити той обсяг витрат, що найбільш наближений до умов середовища, в якому працює компанія.

При цьому цільова ціна може бути визначена виходячи із результатів проведених маркетингових досліджень щодо конкурентоспроможності продукції (робіт, послуг) підприємства. Цільовий прибуток є показником, який повинен, з одного боку, задовольняти потреби споживачів через якість, характер та властивості продукції (робіт, послуг), а з іншого боку, задовольняти запити власників.

Цільова собівартість за своїм змістом відрізняється від планової чи нормативної собівартості, оскільки відображає максимально допустиму собівартість, що відповідає ринковим умовам та дозволяє управляти обсягом витрат як під час поточної діяльності, так і при побудові планів на майбутнє.

В залежності від суми відхилень фактичного показника від цільового може проводитись подальший аналіз щодо причин відхилень та винуватців (ініціаторів) відхилень.

При запровадженні кайзен-костингу важливо приділяти увагу матеріальному стимулюванню працівників при досягненні встановлених показників.

Проте для нарахування премій необхідно складовою є інформаційне забезпечення, що можна представити у вигляді виконання дій та відповідних документів (порядок формування, відповідальна особа, строки подання).

Таким чином, кайзен-костинг передбачає спосіб калькулювання з метою досягнення цільової собівартості продукції (робіт, послуг) через постановку цільових завдань щодо дотримання стандартів якості продукції (робіт, послуг) з врахуванням зусиль робітників підприємства, націлених на зниження витрат і досягнення цільової собівартості, що сприятиме отриманню цільового прибутку компанії.

Висновки

Отже, на основі статистичних даних визначена необхідність вдосконалення бухгалтерського обліку та економічного аналізу прибутку для запобігання подальшого зростання кількості збиткових підприємств у різних галузях економіки. Утім, не всі підприємства мають необхідні ресурси для впровадження даних удосконалень. Особливо відчутний брак фінансових ресурсів для впровадження удосконалень для малих підприємств, які можуть бути збитковими незважаючи на загальний позитивний фінансовий результат у країні.

Запровадження наданих нами рекомендацій щодо використання системи калькулювання кайзен-костинг дозволить у майбутньому збільшити величину чистого прибутку та підвищити ефективність діяльності підприємства без значних фінансових впливів. Подальшого вивчення набуває практичний аспект впровадження даної системи калькулювання витрат на підприємствах різних галузей з урахуванням їхньої специфіки.

Abstract

In practice, companies do not always have the opportunity to make a profit in the reporting period. Therefore, it is necessary to forecast and develop measures to ensure the profitability of the enterprise as a basis for its stable operation and prevention of losses. The purpose of the article is to determine the place and role of the enterprise in attracting economic activity, to analyze the views of scientists on determining the economic essence of profit, to develop ways to improve accounting and profit management of enterprises.

After analyzing the different approaches of scientists to the definition of the term "profit", we can identify the following features: profit is a type of financial result; profit is a value indicator expressed in monetary terms; profit characterizes not all the income received in the course of business activity, but only that part of it which remains after deduction of all expenses incurred in the course of carrying out this activity; profit is part of the expected income of the entrepreneur who has invested his capital in the organization of activities in order to achieve a certain commercial success, is a reward for risk capital; profit is one of the criteria for the effectiveness of the enterprise.

When determining profits, information about income and expenses is important, so they can be considered part of the mechanism of profit management of enterprises. In the context of profit management, we propose to improve the process of calculating the cost of production as the main cost item of the enterprise by introducing a system of calculating kaizen-costing. The introduction of this costing system will in the future increase the amount of net profit and increase the efficiency of the enterprise. The process of improvement is realized through frequent and small improvements, rather than global changes that are implemented from time to time. Cost reduction targets are revised more often than standards. This usually happens monthly, not every year, as is the case with regulations. When applying kaizen-costing, the company, which focuses on reducing wasted (extra) costs, sets the amount of planned improvement for the next period (month, quarter, year).

The planned improvement is considered to be achievable. After its implementation, the actual costs are compared with the established standard to assess the improvement achieved.

Список літератури:

1. Державна служба статистики: веб сайт. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ МФУ від 07.02.2013 № 73. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
3. Податковий кодекс України редакцією від 02.12.2010р. №2755-VI зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Якименко-Терещенко Н.В. Управління прибутком підприємств в контексті забезпечення ефективності функціонування та розвитку економіки України / Н. В. Якименко-Терещенко, Д. В. Іванішина // Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток: монографія / ред. Л. Л. Калініченко. – Харків: ФОП Панов А. М. – 2018. – С. 279-286.
5. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор-Видавництво. – 2016. – 378 с.
6. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку / пер. с нем. В.С. Автономов и др. М.: Прогресс. – 1982. – 455 с.
7. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. Фінанси підприємств: підручник. 5-те вид. перероб. та допов. К.: КНЕУ. – 2005. – 286 с.
8. Економічний словник-довідник / За ред. С.В. Мочерного. Київ: Феміна. – 1995. – 368 с.
9. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навч. посібник. К.: Кондор. – 2007. – 400 с.
10. Алексеєнко Л.М., Олексієнко В.М. Економічний тлумачний словник: власність, приватизація, ринок цінних паперів. Тернопіль: Астон. – 2003. – 672 с.
11. Біла О.Г. Фінанси підприємств: навч. посібник. Львів: Магнолія. – 2009. – 383 с.
12. Осовська Г.В., Юшкевич О.О., Завадський Й.С. Економічний словник: довідник. К.: Кондор. – 2007. – 358 с.
13. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 4-те вид., випр. та доп. К.: Т-во «Знання», КОО; Л.: Вид-во Львів. банк. ін-ту НБУ. – 2007. – 566 с.
14. Основи економічних знань: навч. посіб. / А.С.Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін., В.Г. Розенко. 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Вища школа. – 2002. – 543 с.
15. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навч. посібник. К.: Центр навч. літератури. – 2006. – 488с.

16. Мардус Н.Ю. Уточнення сутності фінансових результатів та прибутку підприємства в обліку. Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. Харків: НТУ «ХПІ». – 2014. – № 66 (1108). – С. 23-28.
17. Друри К. Управленческий и производственный учёт: учебный комплекс для студентов вузов. – 6-е изд. – М.: Юнити-Дана. – 2012. – 1423 с.
18. Костенко Т. Использование преимуществ системы кайдзен для повышения производительности труда [Електроний ресурс] – Режим доступу: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/11/151_27.pdf.
19. Добровський В.М., Гнилицька Л.В., Коршикова Р.С. Управлінський облік: Навч. посібник / За ред. В.М. Добровського. – К.: КНЕУ. – 2005. – 278 с.

References:

1. Derzhavna sluzhba statystyky: veb sait. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
2. National Regulation (Standard) of Accounting 1 "General requirements for financial reporting" Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
3. Tax code of Ukraine Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Yakymenko-Tereshchenko N.V. & Ivanishyna D.V. (2018). Upravlinnia prybutkom pidpryemstv v konteksti zabezpechennia efektyvnosti funktsionuvannia ta rozvytku ekonomiky Ukrainy. L. L. Kalinichenko. (Ed.). Yevropeyskyi vektor modernizatsii ekonomiky: kreatyvnyist, prozorist ta stalnyi rozvytok. Kharkiv: FOP Panov A. M. [in Ukrainian]
5. Boichyk I.M (2016). Ekonomika pidpryemstva. Kyiv: Kondor-Vydavnytstvo [in Ukrainian].
6. Shumpeter I. (1982). Teorija jekonomicheskogo razvitija. (V.S. Avtonomov, Trans.) Moscow: Progress [in Russian].
7. Poddierohin, A.M., Bilyk, M.D. & Buriak L.D (2005). Finansy pidpryemstv. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
8. Mochernyi S.V (Eds.) (1995). Ekonomichni slovnyk-dovidnyk. Kyiv: Femina [in Ukrainian].
9. Filimonenkov O.S. (2009). Finansy pidpryemstv. Kyiv: Kondor [in Ukrainian].
10. Alekseienco L.M. & Oleksiienko V.M. (2003). Ekonomichni tlumachnyi slovnyk: vlasnist, pryvatyzatsiia, rynek tsinnykh paperiv. Ternopil: Aston [in Ukrainian].
11. Bila O.H. (2009). Finansy pidpryemstv. Lviv: Mahnoliia [in Ukrainian].
12. Osovsk H.V., Yushkevych O.O. & Zavadskyi Y.S. (2007). Ekonomichni slovnyk: dovidnyk. Kyiv.: Kondor [in Ukrainian].
13. Zahorodnii A.H., Vozniuk H.L. & Smovzhenko T.S. (2007) Finansovy slovnyk. (4th ed., rev.) K.: T-vo "Znannia", KOO; L.: Vyd-vo Lviv. bank. in.-tu NBU [in Ukrainian].
14. Halchynskyi A.S., Yeshchenko P.S., Palkin Yu.I., Rozenko V.H. (2002). Osnovy ekonomichnykh znan (2nd ed., rev.) K.: Vyscha shkola [in Ukrainian].
15. Hetman O.O. & Shapoval V.M. (2006). Ekonomika pidpryemstva: navch. Posibnyk.. K.:Tsentri navch. literatury [in Ukrainian].
16. Mardus N.Yu. (2014). Utochnennia sutnosti finansovykh rezultativ ta prybutku pidpryemstva v obliku. Visnyk Nats. tekhn. un-tu "KhPI", 66(1108), 23-28 [in Ukrainian].
17. Druri K. (2012). Upravlencheskij i proizvodstvennyj uchjot: uchebnyj kompleks dlja studentov vuzov. (6nd ed.) M.: Juniti-Dana [in Russian].
18. Kostenko T. (2012). Ispol'zovanie preimushhestv sistemy kajdzen dlja povysheniya proizvoditel'nosti truda. Retrieved from: http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/11/151_27.pdf [in Russian].
19. Dobrovskyi V.M., Hnylytska L.V. & Korshykova R.S. (2005). Upravlinskyi oblik.: V.M. Dobrovskoho (Ed.). K.: KNEU [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Давидюк Т.В. Управління прибутком підприємств через систему обліку / Т. В. Давидюк, Д. С. Котляр // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2021. – № 4 (18). – С. 31-38. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/ejopu/2021/No4/31.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.04.2021.4. DOI: 10.5281/zenodo.5805598.

Reference a Journal Article:

Davyduk T.V. Profit management of enterprises through the accounting system / T. V. Davyduk, D. S. Kotliar // Economic journal Odessa polytechnic university. – 2021. – № 4 (18). – P. 31-38. – Retrieved from <https://economics.net.ua/ejopu/2021/No4/31.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.04.2021.4. DOI: 10.5281/zenodo.5805598.

